

ODLUKA O SPROVOĐENJU POSTUPKA ZA IZBOR STRATEŠKOG PARTNERA

(„Sl. glasnik RS”, br. 37/2023)

1. Ovom odlukom utvrđuje se postupak izbora strateškog partnera za realizaciju projekta izgradnje bez upravljanja i održavanja samo-balansiranih solarnih elektrana velikog kapaciteta sa baterijskim sistemima za skladištenje električne energije u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Projekat).

2. Sadržina i opis projektnog zahteva i potreba

Postupak realizacije Projekta sprovodi se kroz model strateškog partnerstva i putem javnog finansiranja, radi:

- Ostvarivanja ciljeva energetske tranzicije i ispunjavanja međunarodne obaveze Republike Srbije u skladu sa članom 87. stav 1. tačka 2) Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije,
- Odgovaranja na aktuelnu energetska krizu u Evropi, praćenu ekstremno visokim cenama električne energije i ostalih energenata,
- Eliminisanja potrebe za uvozom električne energije i osiguranja dugoročne sigurnosti snabdevanja potrošača u Republici Srbiji po ekonomski pristupačnim cenama,
- Kompenzovanja smanjene proizvodne mogućnosti Akcionarskog društva "Elektroprivreda Srbije" Beograd (u daljem tekstu: EPS), kao posledice smanjenja proizvodnje iz termo-energetskih kapaciteta, kao i negativnih efekata koje globalno zagrevanje ima na proizvodnju električne energije iz hidroelektrana,
- Zadovoljenja narastajuće potrebe za kapacitetima sposobnim za pružanje balansnih i sistemskih usluga.

U okviru realizacije Projekta osnovne obaveze strateškog partnera su:

- Organizovanje finansiranja - strateški partner treba da obezbedi pisma o zainteresovanosti za finansiranje kompletnih investicionih troškova Projekta od strane međunarodnih finansijskih institucija, odnosno renomiranih eksport kreditnih agencija. Ponuđeno finansiranje treba da bude pogodno za javno finansiranje Projekta (kredit koji bi uzela Republika Srbija) uz dugi rok otplate (minimalno 18 godina) i uz ostale uslove prihvatljive za Republiku Srbiju,

- Razvoj Projekta - nakon dobijanja statusa, strateški partner treba da izvrši preliminarnu analizu projekta do nivoa Prethodne studije opravdanosti sa Generalnim projektom, a u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", br. 72/09, 81/09 - ispravka, 64/10 - US, 24/11, 121/12, 42/13 - US, 50/13 - US, 98/13 - US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - dr. zakon, 9/20 i 52/21). Ove aktivnosti podrazumevaju izbor optimalnih lokacija za izgradnju solarnih elektrana i baterijskih sistema za skladištenje energije, izradu odgovarajuće prostorno planske i tehničke dokumentacije, izradu odgovarajućih studija o ekološkoj i socijalnoj održivosti Projekta.

- Projektovanje: strateški partner će izraditi tehničku dokumentaciju neophodnu za realizaciju Projekta (Studiju opravdanosti sa Idejnim projektom, Projekat za građevinsku dozvolu, Projekat za izvođenje i Projekat izvedenog objekta) u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji.

- Nabavka neophodne opreme i usluga: strateški partner će u potpunosti izvršiti nabavku opreme, softverskih rešenja i usluga neophodnih za izgradnju Projekta.

- Izgradnja Projekta: strateški partner će biti odgovoran za izvođenje radova na izgradnji svih komponenti Projekta, što uključuje i dobijanje upotrebne dozvole i licence za proizvodnju električne energije.

- Početno upravljanje i održavanje Projekta: strateški partner će izvršiti pružanje usluga upravljanja i održavanja Projekta tokom dve godine od njegove izgradnje i početka njegove eksploatacije. Tokom tog perioda strateški partner je dužan i da izvrši transfer znanja i obuci tehnički tim EPS-a da optimalno upravlja Projektom, uključujući tehnike optimalnog planiranja proizvodnje solarnih elektrana, tehnike optimalnog upravljanja sistemima za praćenje sunca solarnih elektrana i tehnike optimalne upotrebe baterijskih sistema za skladištenje električne energije.

Projekat će biti razvijen, izgrađen i predat u vlasništvo EPS po sistemu "ključ u ruke". To znači da će strateški partner pored izgradnje solarnih elektrana i baterijskih sistema za skladištenje električne energije, biti u obavezi da izvrši sve ostale potrebne aktivnosti, kao i da izgradi svu ostalu infrastrukturu neophodnu za normalno funkcionisanje Projekta, uključujući, ali se ne ograničavajući na:

- pripremu terena za postavljanje solarnih elektrana i baterijskih sistema,

- izgradnju infrastrukture potrebne za priključenje solarnih elektrana i baterijskih sistema na elektroenergetski sistem, uključujući i proširenje prenosnih ili distributivnih kapaciteta, ukoliko je to potrebno,

- postavljanje telekomunikacione infrastrukture potrebne za praćenje rada i upravljanje solarnim elektranama i baterijskim sistemima. Izgradnju pristupnih puteva i ograđivanje izgrađene infrastrukture.

Realizacija ovog projekta značajno će popraviti stanje elektroenergetskog sektora u Republici Srbiji, kao i položaj EPS kao ključnog proizvođača električne energije, dok će baterijski sistem za skladištenje električne energije značajno popraviti mogućnosti za balansiranje elektroenergetskog sistema.

3. Lice koje će biti vlasnik i investitor, odnosno koje će vršiti investitorska prava na izgradnji elektrane je EPS.

4. Osnovne karakteristike elektrane

Projekat se sastoji iz dve komponente:

Solarne elektrane, ukupne instalisane snage 1,000 MW_{ac} (odnosno 1,200 MW_{dc}). Kako bi se obezbedila što veća ravnomernost proizvodnje električne energije, ukupna instalisana snaga mora biti raspoređena u pet ili više nezavisnih solarnih elektrana. Lokacije na kojima će se nalaziti solarne elektrane kao i broj i instalisanu snagu svake pojedinačne solarne elektrane predložiće strateški partner. Kako bi se ostvarila veća proizvodnja električne energije, posebno u periodima dana kada je cena energije znatno veća od prosečne (jutarnji i popodnevni sati), solarni paneli treba da budu postavljeni na sistemima sa jednoosnim praćenjem kretanja sunca. Solarne elektrane, odnosno sistemi za jednoosno praćenje treba da budu opremljeni softverom za optimalnu proizvodnju električne energije. Takođe, EPS, kao vlasnik ovih elektrana, treba da dobije odgovarajuću softversku platformu i stručno znanje za sprovođenje kvalitetne kratkoročne prognoze proizvodnje ovih elektrana.

Baterijski sistemi za skladištenje električne energije, ukupne instalisane snage od najmanje 200 MW i sposobnosti akumulacije najmanje 400 MWh električne energije, raspoređenih na jednoj ili više strateški važnih lokacija u okviru elektroenergetskog sistema Republike Srbije. Lokacije na kojima će se nalaziti baterijski sistemi za skladištenje električne energije predložiće strateški partner. Baterijski sistemi treba da budu opremljeni odgovarajućim softverom kojim će se optimizovati upotreba ovih postrojenja kroz pružanje sistemskih usluga i usluga balansiranja.

5. Vrsta obnovljivog izvora energije

Ne-fosilni, obnovljivi izvor energije - sunce.

6. Način proizvodnje i uslovi preuzimanja električne energije

S obzirom da će EPS biti potpuni i jedini vlasnik Projekta, svi izgrađeni proizvodni kapaciteti i pripadajuća infrastruktura, osim delova postrojenja za priključenje, koji prema propisima moraju biti predati u vlasništvo operatorima prenosnog ili distributivnog sistema, biće uključeni u proizvodni portfolio EPS. Sva proizvedena električna energija solarnih elektrana i usluge ostvarene baterijskim sistemima, biće integrisani u operativne planove EPS.

7. Uslovi koji se odnose na zaštitu životne sredine

U postupku razmatranja potencijalnih lokacija i odabira lokacije/ja za svaki pojedinačan objekat za izgradnju više samo-balansiranih solarnih elektrana velikog kapaciteta, neophodno je u cilju zaštite bio, geo i predeonog diverziteta kao dela životne sredine ispoštovati sledeće obaveze:

Za zaštićena područja I kategorije od nacionalnog, odnosno izuzetnog značaja, kao i za zaštićena područja II kategorije od pokrajinskog, regionalnog, odnosno velikog značaja, potrebno je pribaviti akt o uslovima zaštite prirode u skladu sa članom 9. stav 8. i članom 57. Zakona o zaštiti prirode ("Službeni glasnik RS", br. 36/09, 88/10, 91/10 - ispravka, 14/16, 95/18 - drugi zakon i 71/21). Kako navedena zaštićena područja I (prve) i II (druge) kategorije koje proglašava Vlada, akt o uslovima zaštite prirode izdaje ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine, po prethodno pribavljenoj stručnoj osnovi nadležnog zavoda.

Za zaštićena područja III kategorije koja su od lokalnog značaja i koja proglašava nadležni organ jedinica lokalne samouprave potrebno je pribaviti akt o uslovima zaštite prirode, koje izdaje Zavod za zaštitu prirode Srbije u skladu sa članom 9. stav 10. i članom 57. Zakona o zaštiti prirode.

Za područja za koja ne predstavljaju zaštićena područja, za koja nije sproveden ili pokrenut postupak zaštite, takođe je potrebno pribaviti akt o uslovima zaštite prirode koje izdaje Zavod o zaštiti prirode Srbije u skladu sa članom 9. stav 1. Zakona o zaštiti prirode.

8. Uslovi koji se odnose na zaštitu spomenika kulture na lokaciji na kojoj će se graditi objekat

Opšti uslovi zaštite spomenika kulture na lokaciji na kojoj će se graditi objekat su:

- Izrada studija zaštite kulturnog i arheološkog nasleđa i ratnih memorijala,
- Arheološko praćenje izvođenja radova, sa ciljem blagovremenog registrovanja otkrića arheološkog nasleđa i preduzimanja koraka po čl. 109. i 110. Zakona o kulturnim dobrima.
- U slučaju otkrića arheološkog nasleđa tokom izvođenja radova - obustava radova, zaštitna arheološka iskopavanja, konzervacija, prezentacija i publikovanja, sve o trošku investitora,
- U slučaju sprovođenja istraživanja, neophodno je propisivanje novih uslova zaštite (definiše mogućnost izgradnje).

Tokom izrade tehničke dokumentacije sprovesti određena arheološka istraživanja (Lidar, geofizika, geobušenja, sondažna istraživanja) kako bi se izbegli dodatni radovi i gubitak vremena u toku izvođenja radova.

9. Uslovi koji se odnose na energetske efikasnost:

Strateški partner će, pored maksimalnog korišćenja prirodnih resursa u vidu solarne energije, kroz primenu solarnih panela visoke efikasnosti i sistema za jednoosno praćenje, posebnu pažnju posvetiti primenama mera energetske efikasnosti i to kroz:

- optimizaciju interne mreže solarnih elektrana i baterijskih sistema, izborom jednopolnih šema, invertora kao i niskonaponskih, srednjenaponskih i visokonaponskih elemenata kojima bi se smanjili gubici električne energije;
- strateškim lociranjem baterijskih sistema za skladištenje električne energije kojima će se smanjiti gubici električne energije u elektroenergetskom sistemu kroz (1) kontrolu naponskih prilika i tokova reaktivnih snaga i (2) smanjenje vršnih opterećenja i tokova po elementima sistema.

10. Uslovi koji se odnose na prestanak rada objekta

Odluku o prestanku rada solarnih elektrana i baterijskih sistema, po okončanju njihovog ekonomskog životnog veka, doneće EPS, kao vlasnik Projekta.

Strateški partner će u okviru ugovora sa isporučiocima opreme koja se ne može propisno skladištiti ili reciklirati, na zahtev Vlade ili EPS-a, uneti ugovornu odredbu o obaveznom preuzimanju te opreme od strane proizvođača na kraju životnog veka objekta.

11. Rok za realizaciju Projekta je od 4 do 5 godina.

12. Period na koji se ugovor zaključuje je od 6 do 7 godina.

13. Sistem vrednovanja ponuda:

Vrednovanje ponuda biće izvršeno primenom opštih i posebnih kriterijuma.

Opšti kriterijumi moraju biti u potpunosti ispunjeni kako bi se podnosilac Prijave kvalifikovao za učešće u postupku. Opšti kriterijumi nisu predmet vrednovanja Prijave i oni se ne boduju.

Posebni kriterijumi su uslovi na osnovu kojih će se ocenjivati Prijave. Prijave se rangiraju na osnovu zbira bodova posebnih kriterijuma.

Detaljan opis opštih i način bodovanja posebnih kriterijuma biće izvršen u podzakonskom aktu (u skladu sa članom 89. stav 1. Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije), i u javnom pozivu (u skladu sa članom 89. stav 3. Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije). Ovim kriterijumima je potrebno osigurati da se:

- obezbedi potpuno finansiranje Projekta, odnosno od strane reputabilnih eksport kreditnih agencija u skladu sa OECD pravilima. Finansiranje treba da bude pogodno za javno finansiranje Projekta uz dugi rok otplate (minimalno 18 godina) i uz ostale uslove prihvatljive za Republiku Srbiju;

- izabere strateški partner koji poseduje dokaz o tehničkom i finansijskom kapacitetu za realizaciju ovog projekta, pri čemu podnosilac prijave treba da dostavi dokaz o uspešnom razvoju i/ili izgradnji za bar 25.000 MW elektroenergetskih projekata i godišnjem obrtu za poslednje tri godine od barem 5 milijardi dolara po godini, sa više od 5.000 zaposlenih i sa brojem i strukturom stručnih kadrova koji će biti predmet posebnih kriterijuma;

- osigura ugradnja kvalitetne i dugotrajne opreme, za koju podnosilac prijave treba da dostavi pismo proizvođača opreme koje potvrđuje zahtevane tehničke karakteristike, količinu ugrađenih proizvoda, kao i da potvrdi mogućnosti isporuke proizvoda za Projekat strateškog partnera, i to:

- solarnih panela dugog životnog veka, visoke efikasnosti i male degradacije proizvodnje, koja tokom 30 godina eksploatacije neće pasti ispod 82% od početnog kapaciteta, koje proizvodi kompanija koja je instalirala panele na preko 5.000 MW solarnih elektrana;

- sistema za postavljanje solarnih panela sa jednoosnim praćenjem, dugog životnog veka od barem 30 godina, koje proizvodi kompanija koja je instalirala svoje sisteme na preko 30 000 MW solarnih elektrana;

- invertora dugog životnog veka i visoke efikasnosti (preko 98.5%), koje proizvodni kompanija koja je instalirala preko 10,000 MWh svojih energetske baterije;

- energetske transformatora visoke pouzdanosti i dugog životnog veka koje proizvodi kompanija koja je integrisala na mrežu preko 200.000 MW elektroenergetskih instalacija;

- osigura realizacija projekta u što kraćem roku, pri čemu podnosilac prijave treba da dostavi izveštaj o izvršenim prethodnim radovima za solarne elektrane i baterijske sisteme koji po kapacitetu treba da odgovaraju ili prevazilaze zahteve Projekta.

14. U cilju realizacije Projekta obrazuje se Radna grupa za sprovođenje izbora strateškog partnera za realizaciju projekta izgradnje bez upravljanja i održavanja samo-balansiranih solarnih elektrana velikog kapaciteta sa baterijskim sistemima za skladištenje električne energije u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Radna grupa).

U Radnu grupu imenuju se:

Predsednik Radne grupe:

Dubravka Đedović, ministar rudarstva i energetike.

Zamenik predsednika Radne grupe:

dr Veljko Kovačević, posebni savetnik, Ministarstvo rudarstva i energetike.

Članovi Radne grupe iz Ministarstva rudarstva i energetike:

- 1) Jovana Joksimović, vršilac dužnosti pomoćnika ministra;
- 2) Rade Mrdak, posebni savetnik;
- 3) Tatjana Radukić, viši savetnik.

Član Radne grupe iz Ministarstva zaštite životne sredine:

- 1) Sabina Ivanović, šef Odseka za strateško planiranje u oblasti zaštite životne sredine;

Član Radne grupe iz Ministarstva kulture:

- 1) Olivera Ignjatović, samostalni savetnik;

Član Radne grupe iz Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture:

- 1) Ivana Grujički, šef Odseka za lokacijske uslove;

Članovi Radne grupe iz EPS:

- 1) Milan Đorđević, šef Službe za unapređenje tehničkog sistema elektrana, tehnički poslovi proizvodnje energije;
- 2) Radoš Čabarkapa, šef Službe za podršku planiranju i analizu ostvarenju planova, poslovi upravljanja elektroenergetskim portfeljom;

Članovi Radne grupe iz Akcionarskog društva "Elektromreža Srbije":

- 1) Nenad Šijaković, rukovodilac Sektora za upravljanje međunarodnim i regulatornim portfoliom;
- 2) Ivan Trkulja, rukovodilac Sektora za razvoj prenosnog sistema.

Zadaci Radne grupe su da: sačini javni poziv, prima, pregleda dostavljenu dokumentaciju, sprovodi postupak vrednovanja ponuda, sačini predlog ugovora i dostavi Vladi na usvajanje predlog odluke o izboru strateškog partnera; po donošenju odluke Vlade o izboru strateškog partnera sprovodi pregovore sa izabranim strateškim partnerom u cilju zaključenja ugovora; po sprovedenim pregovorima sa izabranim strateškim partnerom dostavlja izveštaj Vladi sa predlogom da se ugovor sa izabranim strateškim partnerom zaključi ili da Vlada donese drugu odluku o daljem postupku u zavisnosti od rezultata pregovora.

Radna grupa može odlučivati ako je prisutna većina od ukupnog broja članova, a odluke donosi većinom glasova ukupnog broja članova.

Radna grupa je obavezna da čuva poverljivost i tajnost tehničkih, ekonomskih i drugih podataka iz ponude.

Stručnu i administrativno-tehničku podršku Radnoj grupi pruža Ministarstvo rudarstva i energetike.

U cilju pružanja stručne pomoći, pripremi određenih analiza i studija u cilju sačinjavanja predloga za izbor strateškog partnera Radna grupa može tražiti stručnu pomoć odgovarajućih lica.

Radna grupa donosi poslovnik o svom radu.

15. Drugi elementi od značaja za sprovođenje postupka izbora strateškog partnera:

Za potrebe realizacije projekta strateški partner će angažovati domaća privredna društva u meri u kojoj je to usklađeno sa tehničkim zahtevima projekta i ekonomskim interesima Projekta.

16. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".